

การเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากและยกระดับ
เศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้

Strengthening Economic Foundations to Enhance the Economy, Society
and to Secure Income

¹พระครูใบฎีกาอภิชาติ พรสุทธิชัยพงศ์, ²พระมหากานนท์ ศรีชาติ
และ ³พระมหาสุรชัย พุดชู

¹Phrakhrubaidika Aphichat Pornsuttichaipong, ²Phramaha Arnon Srichad
and ³Phramaha Surachai Phutchu

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Email: ¹aphichat.9@gmail.com, ²arnonarnanto@gmail.com, ³sura_chai_1981@hotmail.com

Received April 28, 2022; Revised May 13, 2022; Accepted May 15, 2022

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมในเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ยกระดับเศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้ 2) สร้างเครือข่ายการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ยกระดับเศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้ 3) วิเคราะห์รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ยกระดับเศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้นำชุมชน ประชาชนในชุมชน กลุ่มผู้ประกอบการ และกลุ่มครูภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 30 คน โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัยและการจำแนกข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า

1) การมีส่วนร่วมในเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ยกระดับเศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้ ได้แก่ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมติดตามประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์

2) เครือข่ายการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ยกระดับเศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้ ได้แก่ พาณิชย์จังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มเกษตรปลอดภัย และพ่อค้าคนกลาง

3) รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ยกกระดับเศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้ ได้แก่ รูปแบบการขับเคลื่อนระดับกลุ่ม รูปแบบการขับเคลื่อนระดับชุมชน รูปแบบการขับเคลื่อนระดับตำบล รูปแบบการขับเคลื่อนระดับจังหวัด

คำสำคัญ: การเสริมสร้างความเข้มแข็ง; เศรษฐกิจฐานราก; ความมั่นคงทางรายได้

Abstract

This article aimed to 1) study the participation in strengthening the foundation economy uplifting the economy society and creating income stability; 2) build a network to strengthen the foundation economy uplifting the economy society and creating income stability, and 3) analyze the pattern of strengthening the foundation economy raise the economy society and create income stability. The sample groups and key informants were government officials, community leaders, people in the community group of entrepreneurs, and a group of 30 local wisdom teachers using a qualitative research method. The research instruments were interview forms and focus group discussion. Inductive data analysis and data classification. The research results were found as follows:

1) Participation in strengthening the foundation economy to raise the economy society and create income stability including joint planning, joint action Participate in the follow-up evaluation and receive benefits.

2) Network to strengthen the foundation economy, uplifting the economy, society and creating income stability, such as provincial commerce, provincial agriculture office, subdistrict administrative organization, safe agriculture group, and middlemen.

3) A model for strengthening the foundation economy, boosting the economy, and creating income stability, which includes group-level driving patterns, community driving models, district-level driving models, and provincial driving models.

Keywords: Strengthening; Economic Foundations; Secure Income

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาประเทศไว้ 5 ข้อ คือ 1) ประเทศไทยหลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลางสู่รายได้สูง 2) การพัฒนาศักยภาพ

คนให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศและการสร้างสังคม สูงวัยอย่างมีคุณภาพ 3) การลดความเหลื่อมล้ำในสังคม 4) การสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 5) การบริหารราชการแผ่นดินที่มีประสิทธิภาพ และกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาการเกษตร เพื่อรองรับการพัฒนาในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ไว้ 4 ยุทธศาสตร์ 21 แนวทางการพัฒนา โดยประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 คือ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าการเกษตรตลอดโซ่อุปทาน และมีแนวทางการดำเนินการ ได้แก่ 1) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ มีเอกลักษณ์ และมีมูลค่าสูงตามความต้องการของตลาดเฉพาะกลุ่ม (Niche Market) ยกย่องราคาสินค้าเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ ด้วยการสร้างตราสินค้า สร้างศูนย์จำหน่ายสินค้าสำหรับตลาดเฉพาะกลุ่มที่เน้นขายกลุ่มลูกค้าที่มีกำลังซื้อสูง ส่งเสริมการขึ้นทะเบียนการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications: GI) และเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรด้วยเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) เช่น การซื้อขายผ่านระบบออนไลน์ 2) พัฒนวัตกรรมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและประชาสัมพันธ์สินค้าเกษตรที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน และสร้างเอกลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ 3) สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรด้วยแนวคิดเกษตรสร้างสรรค์หรือเกษตรประณีตตลอดโซ่อุปทานสินค้าเกษตร ตั้งแต่การผลิตจนถึงการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ โดยใช้เทคโนโลยี เช่น การใช้นวัตกรรมออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้คงความสดของสินค้าเกษตร การเปลี่ยนรูปร่างผลผลิตทางการเกษตรและการสร้างเอกลักษณ์หรือเรื่องราวแหล่งกำเนิดให้กับสินค้าเกษตร เป็นต้น (Office of the National Economic and Social Development Board, 2017) ซึ่งจะส่งผลต่อการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ และ 4) ส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสามารถทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนได้ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุขภาพ พัฒนาเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สร้างมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร รวมทั้งประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างเป็นระบบด้วยความร่วมมือจากภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้นำชุมชนเพื่อสร้างรายได้เข้าสู่ชุมชน (Ministry of Agriculture and Cooperatives, 2016)

โดยผู้วิจัยได้ศึกษาพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการตามแผนพัฒนาจังหวัดกาญจนบุรี (พ.ศ. 2561–2564) เพื่อให้บรรลุยุทธศาสตร์การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและความสามารถในการแข่งขันไว้ 4 แนวทาง ได้แก่ 1) พัฒนาความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนและเครือข่ายเศรษฐกิจในท้องถิ่น โดยส่งเสริมการพัฒนาความรู้ทั้งการผลิตที่ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาดเพื่อการสร้างรายได้และความเข้มแข็งของเศรษฐกิจในท้องถิ่น 2) ยกย่องการพัฒนาด้านการเกษตร มีเป้าหมายเป็นเมืองเกษตรสีเขียว และเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในภาคเกษตร โดยการพัฒนามาตรฐานการผลิต ใช้นวัตกรรม ภูมิปัญญา และเทคโนโลยีที่เหมาะสม ในการสร้างคุณค่าและเอกลักษณ์ของสินค้า ส่งเสริม smart farmer เพื่อการใช้นวัตกรรมในการผลิต ให้

ความรู้และส่งเสริมการใช้สารชีวภาพทดแทนการใช้สารเคมีของเกษตรกร พัฒนาระบบควบคุมคุณภาพภาคการเกษตร ผลิตภัณฑ์ชุมชน จากผู้ผลิตจนถึงตลาดและผู้บริโภค ทั้งนี้เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันและการส่งออกสำหรับผลิตภัณฑ์การเกษตรของจังหวัดกาญจนบุรี 3) สนับสนุนการศึกษาวิจัย การใช้ภูมิปัญญา เทคโนโลยี การคิดค้นนวัตกรรมที่มีคุณค่า และพัฒนาเครื่องมือและอุปกรณ์ เพื่อสนับสนุนกระบวนการผลิต หรือพัฒนาสินค้าใหม่ในการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจโดยการร่วมมือกับเกษตรกร ผู้ประกอบการ สถาบันการศึกษา และกระทรวง/กรมที่เกี่ยวข้อง และ 4) ด้านการตลาด ดาเนินการเปิดช่องทางการค้ามากขึ้น โดยการแสวงหาความร่วมมือกับภาคการตลาดต่าง ๆ ในการเพิ่มช่องทางการจำหน่ายของจังหวัดทั้งในและต่างประเทศ (Kanchanaburi Provincial Office, 2017)

เศรษฐกิจฐานราก คือ ระบบเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่น ที่สามารถพึ่งตนเอง มีการช่วยเหลือเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน มีคุณธรรม และเป็นระบบเศรษฐกิจที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาต่าง ๆ ในพื้นที่ ทั้งสังคม ผู้คน ชุมชน วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน นอกจากนี้เศรษฐกิจฐานรากจะต้องมีแนวทางการพัฒนาและการจัดการโดยชุมชนท้องถิ่นให้ครบวงจรมากที่สุด (Sriwichailamphun, 2013) มีการสร้างทุนและกองทุนที่เข้มแข็ง มีการผลิตพื้นฐาน การแปรรูป การบริการ การตลาด การผลิตอาหาร และความจำเป็นพื้นฐานต่างๆสำหรับคนในพื้นที่อย่างพอเพียง (Phromphakphing, 2012) และพัฒนาเป็นวิสาหกิจเพื่อสังคม หรือเป็นธุรกิจของชุมชน แต่อย่างไรก็ตามโครงสร้างเศรษฐกิจนั้นมีความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจและสังคมโลกมากขึ้น จึงทำให้มีความอ่อนไหวและผันผวนตามปัจจัยภายนอก (Chen & Phakdeephirot, 2021) ในขณะที่ความสามารถในการแข่งขันปรับตัวช้า เนื่องจากการยกระดับห่วงโซ่มูลค่าการผลิตเกษตร อุตสาหกรรม และบริการสู่การใช้องค์ความรู้ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมยังดำเนินการได้น้อย ทำให้ฐานการผลิตเกษตร อุตสาหกรรม และบริการมีผลิตภาพการผลิตต่ำ (Parintarakul, 2022) ประกอบกับปัญหาคุณภาพในเกือบทุกด้าน ได้แก่ คุณภาพคน คุณภาพ การศึกษา คุณภาพบริการสาธารณะและบริการสาธารณสุขยังมีความเหลื่อมล้ำสูง ก่อให้เกิดความอ่อนแอของเศรษฐกิจฐานราก

จากที่กล่าวมาข้างต้น ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ยกย่องระดับเศรษฐกิจสังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้ โดยการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการเสริมสร้างความเข้มแข็งและการสร้างเครือข่าย เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าด้านเกษตรปลอดภัย และเป็นส่วนหนึ่งของกลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก ทำให้ชุมชนเข้มแข็งมีการช่วยเหลือเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน มีคุณธรรม และเป็นระบบเศรษฐกิจที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาเป็นวิสาหกิจเพื่อสังคม หรือเป็นธุรกิจของชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ยกย่องระดับเศรษฐกิจสังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้

2. เพื่อสร้างเครือข่ายการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ยกกระดับเศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้

3. เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ยกกระดับเศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจฐานราก

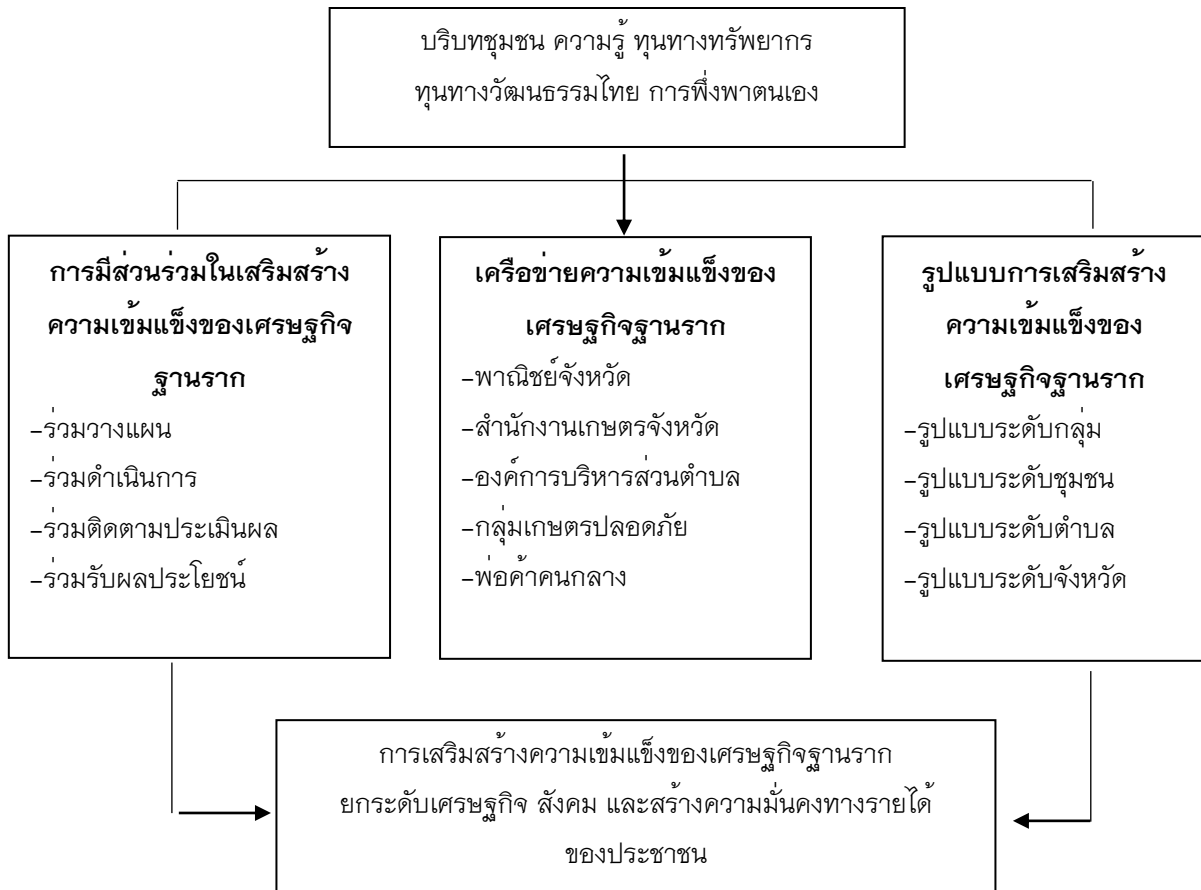
การศึกษาการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากและยกระดับเศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้ ทำการศึกษาแนวคิดความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ การขับเคลื่อนให้ เศรษฐกิจเจริญเติบโต จะเน้นการพัฒนาและใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้นก้าวหน้า ที่ เข้มข้นมากขึ้น การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล การพัฒนาและยกระดับคุณภาพของกำลังคน และความคิด สร้างสรรค์ในการขยายฐานเศรษฐกิจและฐานรายได้ใหม่ควบคู่กับการเพิ่มผลผลิตของฐานการผลิต และบริการเดิมรวมทั้งการต่อยอดการผลิตและบริการเดิมโดยใช้ดิจิทัลและเทคโนโลยีอัจฉริยะ (Danthanin, 2008) นอกจากนั้น จะให้ความสำคัญกับการใช้ศักยภาพของทรัพยากรชีวภาพ การ ส่งเสริมการเชื่อมโยงตลอดห่วงโซ่มูลค่าอย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่และการ พัฒนาระบบนิเวศเศรษฐกิจ การผสมผสานภาคบริการเข้ากับการค้าและการเตรียมความพร้อม ของภาคบริการให้สามารถรองรับการแข่งขันที่เสรีขึ้น การเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันให้กับ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งการสร้างสังคมผู้ประกอบการที่ผลิตได้ขายเป็น โดย พิจารณาการเปลี่ยนแปลงความต้องการของผู้บริโภคอย่างรวดเร็วและมาตรฐานสากลของสินค้าและ บริการที่สูงขึ้นรวมถึงมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมรวมทั้งพัฒนาระบบและกลไก ตลอดจนการพัฒนาเชิง พื้นที่เพื่อกระจายโอกาสเศรษฐกิจให้คนในชุมชนและท้องถิ่นและแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ (Office of the National Economic and Social Development Board, 2017) และ ธเนศ ศรีวิชัยลำพันธ์ (Sriwichailamphun, 2013) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจฐาน ราก เป็นระบบเศรษฐกิจท้องถิ่นที่มีลักษณะองค์รวม ที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม วัฒนธรรม ความสัมพันธ์กับวิถี ชีวิตและรวมถึงระบบคุณค่า โดยที่การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ดี ควรเปิดโอกาส ให้ประชาชนในชุมชนได้มี ส่วนร่วมในการคิด เรียนรู้ และร่วมตัดสินใจ คิดเป็น ทำเป็น และสามารถ พึ่งพาตนเองได้ในระยะยาวด้วยการพัฒนากลุ่มอาชีพ ของชุมชนขึ้นมา จนเป็นการพัฒนาทรัพยากร บุคคลใน ชุมชนให้มีขีดความสามารถในการประกอบอาชีพและเลี้ยงดูตนเอง นอกจากนี้ บัณฑิต พรหม พักพิง (Phromphakphing, 2012) กล่าวว่า เศรษฐกิจฐานรากจะต้องมีแนวทางการพัฒนาและการ จัดการชุมชนท้องถิ่นให้ครบ วงจรมากที่สุด มีการสร้างทุนและกองทุนที่เข้มแข็ง มีการผลิตพื้นฐาน การ แปรรูป การบริการ การตลาด การผลิตอาหาร และความจำเป็นพื้นฐานต่าง ๆ สำหรับคนในพื้นที่อย่าง

พอเพียง และพัฒนาเป็นวิสาหกิจ เพื่อสังคมหรือเป็นธุรกิจของชุมชน นอกจากนี้ยังศึกษาแนวคิดการสร้าง ความมั่นคงทางรายได้ ของประจวบ ไซยสาสน์ (Chaisan, 2007) ที่กล่าวถึงการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกคนในสังคมไทยควบคู่กับการเสริมสร้างขีดความสามารถในการจัดการ ความเสี่ยงและสร้างโอกาสในชีวิตให้แก่ตนเองมุ่งปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้มีฐานการพัฒนาที่ทั่วถึง และยั่งยืน พัฒนาเศรษฐกิจฐานรากที่มีความหลากหลายและแข็งแกร่งมากขึ้น ส่งเสริมการจัดสรร ทรัพยากรให้เกิดความเป็นธรรม ปรับโครงสร้างภาษีทั้งระบบให้สนับสนุนการกระจายรายได้และเป็น เครื่องมือสร้างความเป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากรและการถือครองทรัพย์สิน พัฒนาการใช้ ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในการพัฒนาอาชีพ ส่งเสริมบทบาทของ ภาคธุรกิจเอกชนในการเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมแก่คนในสังคมไทยรวมทั้ง ยกระดับคุณภาพ ระบบการคุ้มครองทางสังคมให้ครอบคลุมทุกคนอย่างทั่วถึงสอดคล้องกับ ความต้องการและความจำเป็น (Tan et al., 2022) ตลอดจนมีเครื่องมือทางการตลาดที่จะช่วยส่งเสริม ผู้ประกอบการที่จะช่วยเพิ่มช่องทางการตลาด และช่วยตอบสนองด้านการติดต่อระหว่างผู้ประกอบการ กับผู้บริโภค เป็นการเพิ่มความเข้มแข็งให้กับผู้ประกอบการชุมชนได้เป็นอย่างดี (Phuangprayong, 2021) ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของโลก-สังคมและการขยายตัวของเมืองเพื่อการเปลี่ยนแปลงไปสู่ ชุมชนที่ยั่งยืนต่อไป (Loathamajak & Sachdev, 2021).

จากการทบทวนวรรณกรรมสรุปได้ว่าเศรษฐกิจฐานราก เป็นระบบเศรษฐกิจท้องถิ่นที่มี ลักษณะองค์รวมมีความเชื่อมโยงกับการดำเนินชีวิตของประชาชน เป็นกระบวนการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกคนในสังคมไทยควบคู่กับการเสริมสร้าง ขีดความสามารถในการจัดการ ความเสี่ยงและสร้างโอกาสในชีวิตให้แก่ตนเองมุ่งปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้มีฐานการพัฒนาที่ทั่วถึง และยั่งยืน พัฒนาเศรษฐกิจฐานรากที่มีความหลากหลายและแข็งแกร่งมากขึ้น ส่งเสริมการจัดสรร ทรัพยากรให้เกิดความเป็นธรรม ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำไปสังเคราะห์ในกรอบแนวคิดการวิจัย และสนับสนุน การอภิปรายผลต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎีและผลงานที่เกี่ยวข้องและนำมาประมวลเป็น กรอบ แนวคิด ภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากและยกระดับเศรษฐกิจสังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 30 ท่าน คือ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ จำนวน 5 ท่าน ผู้นำชุมชน จำนวน 5 ท่าน ประชาชนในชุมชน จำนวน 5 ท่าน กลุ่มผู้ประกอบการ จำนวน 10 ท่าน กลุ่มครูภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 5 ท่าน

1.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสนทนากลุ่มเฉพาะ โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 10 ท่าน คือ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ จำนวน 4 ท่าน ผู้นำชุมชน จำนวน 3 ท่าน กลุ่มผู้ประกอบการ 3 ท่าน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ และการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ เพื่อสัมภาษณ์แนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ยกระดับเศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้ดังกล่าว โดยมีแบบสัมภาษณ์มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ยกระดับเศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้

2.2 การสนทนากลุ่มเฉพาะ จัดประชุมกลุ่มย่อยพูดคุยประเด็นทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ยกระดับเศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้ โดยมีเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้นำชุมชน กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย จำนวน 10 คน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการเกษตรปลอดภัย เพื่อหาแนวทางและมาตรการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ยกระดับเศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้ ได้อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยเป็นคำถามปลายเปิด ให้ผู้ร่วมสนทนาแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ลงไปเก็บข้อมูลในพื้นที่ โดยการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถามที่ได้ออกทำไว้ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์และสรุปเป็นผลการวิจัย

3.2 ข้อมูลจากการประชุมกลุ่มย่อย โดยจัดทำรายงานการประชุมที่ได้จากการสนทนากลุ่ม และการเก็บบันทึกด้วยภาพถ่าย เพื่อเก็บข้อมูลตามความเป็นจริงถูกต้องมากที่สุด

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยข้อที่ 1 การมีส่วนร่วมในเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ยกระดับเศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ยกระดับเศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้ ดังนี้

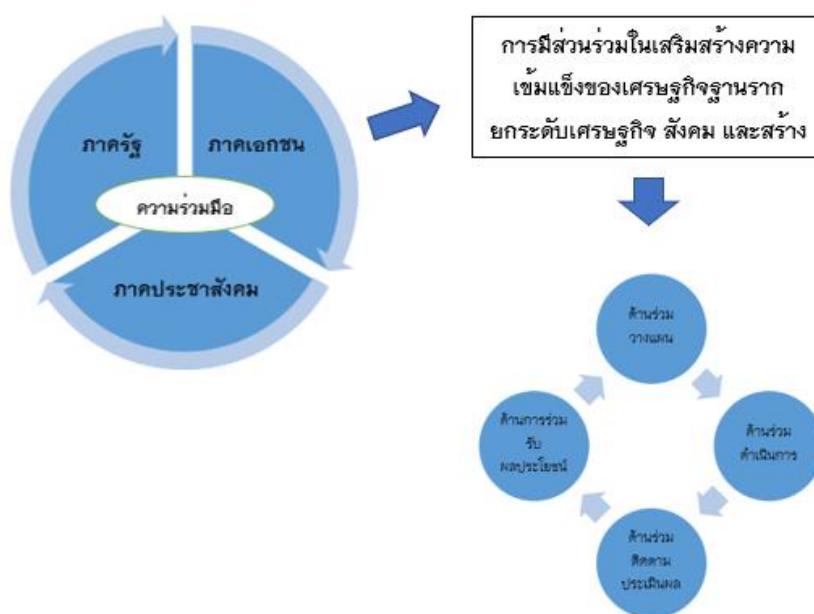
1) การมีส่วนร่วม การวางแผนมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพของงานส่งเสริมการเกษตร เพราะการวางแผนเป็นการวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ การเกษตรของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย การวางแผนทำให้เกิดการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรได้อย่างสูงสุด เพราะการวางแผนจะกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานแต่ละขั้นไว้อย่างชัดเจน

2) การร่วมดำเนินการ การร่วมดำเนินการเป็นการกำหนดเป้าหมายการทำงานของ กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยไปสู่ผู้บริโภคเป็นเรื่องที่มีความสำคัญโดยเริ่มด้วยการพัฒนา

ระบบส่งเสริมสินค้าเกษตรปลอดภัยที่ครบวงจรจากต้นน้ำถึงปลายน้ำ ทำให้การศึกษาวิจัยที่ผ่านให้ ความสำคัญกับการร่วมดำเนินงานของกลุ่มและภาคีเครือข่าย

3) การร่วมติดตามประเมินผล มีการร่วมติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องหลังจากการ ส่งเสริมให้ความรู้แล้ว ซึ่งเกษตรกรในกลุ่มเป้าหมายส่งเสริมทำความเข้าใจกับเกษตรกรทั้งแนวทางการ ปฏิบัติ เกณฑ์มาตรฐานสู่แปลงเกษตรปลอดภัยหรือคัดเลือกพื้นที่ที่สามารถส่งเสริมได้เต็ม ประสิทธิภาพยกระดับต้นแบบการเรียนรู้ ยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้ได้ระดับมาตรฐาน และมีความยั่งยืนในการประกอบอาชีพ

4) การร่วมรับผลประโยชน์ การรวมกลุ่มของเกษตรกรรายย่อยมีประโยชน์มากต่อตัว เกษตรกรเองเช่นเกิดมีสังคมในกลุ่มเกษตรกรกันเองมีเพื่อนเกษตรกรในกลุ่มช่วยกันคิดก่อให้เกิดพลัง อำนาจ การต่อรองเพราะมีเพื่อนสมาชิกช่วยสนับสนุน สามารถจัดซื้อปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูกลง เมื่อเกิดการรวมกลุ่มและร่วมทุนกันซื้อ กลุ่มจะอยู่ได้ยั่งยืนเพียงใดขึ้นอยู่กับความสมัครสมานสามัคคี ของสมาชิกในกลุ่ม สมาชิกทุกคนเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมจริงใจต่อกัน เมื่อกลุ่มเข้มแข็งโอกาสที่ กลุ่มอื่นที่สนใจอยากจะทำเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายภาคีจะมีโอกาสเป็นไปได้สูงมาก โดยเฉพาะถ้ากลุ่มของผู้ ที่เป็นแกนกลางเชื่อมโยงถ้าหากรู้จักบริหารและจัดการเป็นจะได้รับประโยชน์สูงสุดจากภาคีเครือข่าย ที่มาเข้าร่วมกับกลุ่มของตนและเครือข่ายจะก่อประโยชน์มากมายเช่นกันให้กับกลุ่มต่าง ๆ ที่เป็นสมาชิก ของเครือข่าย สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 2

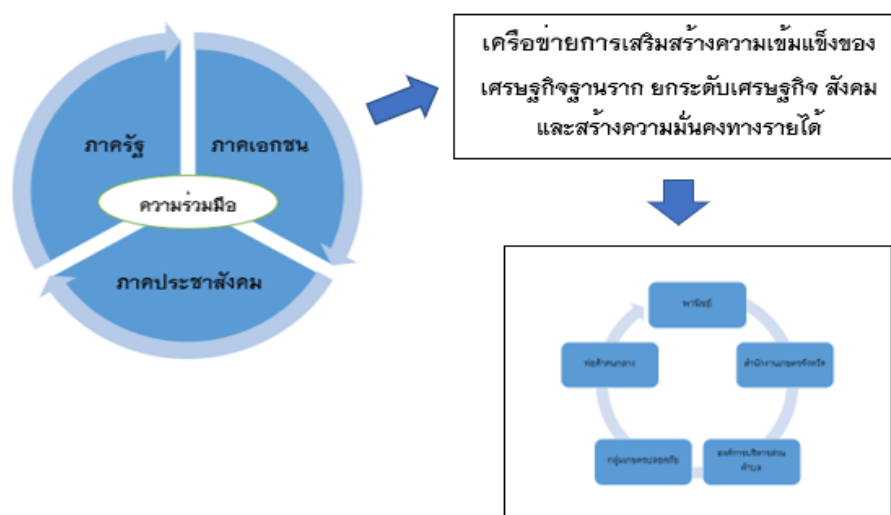

ภาพที่ 2 สรุปผลการวิจัยข้อที่ 1

จากผลการวิจัยข้อที่ 2 เครือข่ายการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ยกระดับเศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้ สามารถนำเสนอได้ดังนี้

พาณิชย์จังหวัดกาญจนบุรี สำนักงานเกษตรจังหวัด บูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างส่วนราชการสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืชผักปลอดภัยตามระบบมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยโดยมุ่งเน้นการให้ความรู้เกษตรกรในการผลิตสินค้าปลอดภัยอย่างมีระบบ ให้ความรู้ในเรื่องกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรกรผู้ผลิตต้องผ่านการเตรียมความพร้อมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และกระบวนการตรวจสอบรับรองต้องได้รับการตรวจสอบและติดตามขั้นตอนการผลิตจากหน่วยราชการที่ให้การรับรองเพื่อเป็นการสร้างความปลอดภัยให้กับผู้บริโภคและกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยก็จะเกิดความยั่งยืน ซึ่งการจำหน่ายสินค้าเกษตรปลอดภัยจะทำในกรณีที่กลุ่มผู้ซื้อจำนวนมากและอยู่กระจัดกระจาย ผู้บริโภคอยู่ห่างไกลจากผู้ผลิต ทำให้ผู้ผลิตไม่สามารถให้บริการแก่ลูกค้าของตนเองได้ทั่วถึงและเพื่อให้การบริการลูกค้าที่ดีมีประสิทธิภาพ จึงต้องมีการมอบหมายให้พ่อค้าคนกลางในการให้บริการดูแลลูกค้าให้เป็นอย่างทั่วถึง สามารถสรุปได้ดังภาพที่

3

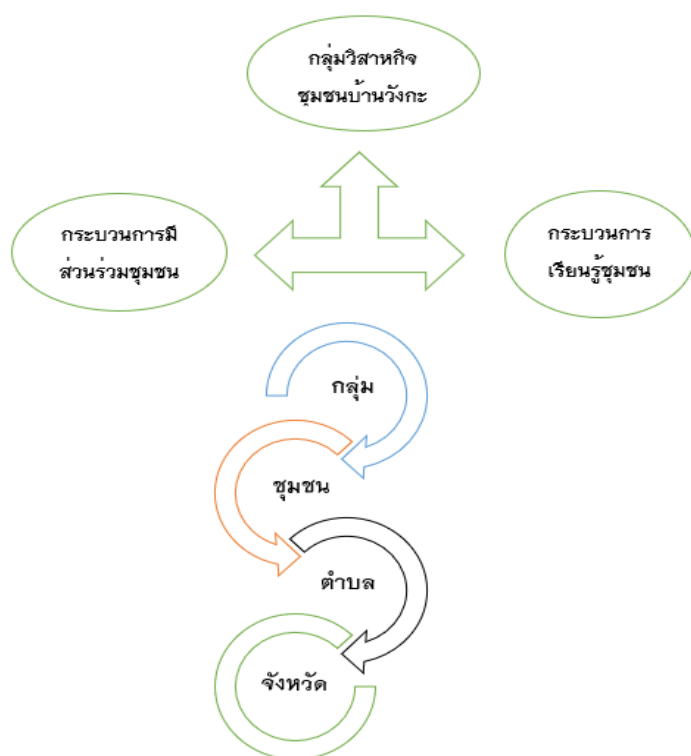

ภาพที่ 3 สรุปผลการวิจัยข้อที่ 2

จากผลการวิจัยข้อที่ 3 วิเคราะห์รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ยกระดับเศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ยกระดับเศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้เริ่มต้นจากรูปแบบการขับเคลื่อนระดับกลุ่มด้วยการขับเคลื่อนด้านกระบวนการผลิตและแปรรูปซึ่งได้รับการสนับสนุนจากจากหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ การขับเคลื่อนด้าน

การตลาดอย่างต่อเนื่องส่งผลให้กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยผลิต แปรรูปและจำหน่ายผลผลิตได้อย่างต่อเนื่อง การจัดการความรู้และสารสนเทศเป็นการส่งเสริมให้ความรู้จากภาครัฐสนับสนุนให้มีการใช้สื่อออนไลน์ประชาสัมพันธ์สื่อสารข้อมูลถึงสมาชิกในเครือข่ายหรือผู้บริโภค ด้านการบริหารจัดการกลุ่มจะมีผู้นำกลุ่มเป็นกลไกหลัก รูปแบบการขับเคลื่อนระดับชุมชนเป็นการเข้ามาส่งเสริมสนับสนุนจากชุมชนชุมชนท้องถิ่นก่อให้เกิดการพัฒนายกระดับการสร้างมูลค่าผลผลิตของชุมชนท้องถิ่น รูปแบบการขับเคลื่อนระดับตำบลซึ่งตำบลถือเป็นหน่วยปฏิบัติการในระดับพื้นที่ ซึ่งเป็นที่รวมของทุกอาชีพ ทุกกลุ่มอาชีพ และการพัฒนากลุ่มอาชีพ กลุ่มต่าง ๆ หรือเครือข่ายต่าง ๆ ที่ทำเรื่องเดียวกันมารวมกันจัดความสัมพันธ์และสร้างความร่วมมือกัน รูปแบบการขับเคลื่อนระดับจังหวัดที่เป็นความร่วมมือของขบวนจังหวัด ระหว่างขบวนภาคชุมชน และประชาสังคม เอกชน เพื่อให้มีแผนพัฒนาระบบเศรษฐกิจฐานรากของจังหวัด สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 สรุปผลการวิจัยข้อที่ 3

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยข้อที่ 1 การมีส่วนร่วมในเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากยกระดับเศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

การรวมกลุ่มของเกษตรกรรายย่อยมีประโยชน์มากต่อตัวเกษตรกรเองเช่นเกิดมีสังคมในกลุ่มเกษตรกรกันเองมีเพื่อนเกษตรกรในกลุ่มช่วยกันคิดก่อให้เกิดพลังอำนาจ การต่อรองเพราะมีเพื่อน

สมาชิกช่วยสนับสนุน สามารถจัดซื้อปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูกลงเมื่อเกิดการรวมกลุ่มและร่วมทุนกันซื้อ กลุ่มจะอยู่ได้ยั่งยืนเพียงใดขึ้นอยู่กับความสมัครสมานสามัคคีของสมาชิกในกลุ่ม สมาชิกทุกคนเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมจริงใจต่อกัน เมื่อกลุ่มเข้มแข็งโอกาสที่กลุ่มอื่นที่สนใจอยากจะเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายภาคีจะมีโอกาสเป็นไปได้สูงมาก โดยเฉพาะถ้ากลุ่มของผู้ที่เป็นแกนกลางเชื่อมโยงถ้าหากรู้จักบริหารและจัดการเป็นจะได้รับประโยชน์สูงสุดจากภาคีเครือข่ายที่มาเข้าร่วมกับกลุ่มของตนและเครือข่ายจะก่อประโยชน์มากมายเช่นกันให้กับกลุ่มต่าง ๆ ที่เป็นสมาชิกของเครือข่าย สอดคล้องกับชลธิ เจริญรัฐ (Charoenrat, 2014) พบว่า การจัดตั้งกลุ่มให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อการวางแผนด้านการวางแผนชุมชน ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่รัฐบาลและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการวางแผนงานชุมชนระยะ 5 ปีขององค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยความรู้ด้านต่าง ๆ แก่ประชาชน แผนพัฒนาเส้นทางคมนาคม แผนพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการบริโภคและการเกษตร การตรวจสอบกิจกรรมของแผนต่าง ๆ ด้านการพัฒนาชุมชน มีการปรับปรุงถนนในเขตหมู่บ้านให้เป็นถนนคอนกรีตหรือถนนลาดยาง การปรับปรุงแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร การปรับปรุงระบบประปาประจำหมู่บ้านเพื่อการบริโภคและการเกษตร การปรับปรุงสภาพแวดล้อมของชุมชน การแก้ไขปัญหาขยะและความสะอาดของชุมชน การเสริมสร้างการรวมกลุ่มและความสามัคคี

จากผลการวิจัยข้อที่ 2 เครือข่ายการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากยกระดับเศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

พาณิชย์จังหวัดเป็นเครือข่ายที่เข้าไปส่งเสริมให้กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยได้รับพัฒนาภาคเกษตรให้มีศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยการยกระดับผลผลิตทางการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตรซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิต ผลักดันนโยบายเพื่อพัฒนาภาคเกษตรให้สอดคล้องกับมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐ สำนักงานเกษตรจังหวัดบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างส่วนราชการสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืชผักปลอดภัยตามระบบมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยโดยมุ่งเน้นการให้ความรู้เกษตรกรในการผลิตสินค้าปลอดภัยอย่างมีระบบ ให้ความรู้ในเรื่องกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย ให้การรับรองเพื่อเป็นการสร้างความปลอดภัยให้กับผู้บริโภคและกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยก็จะเกิดความยั่งยืน องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานสำคัญในการขับเคลื่อนให้กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่เนื่องจากมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ดำเนินการเพื่อสร้างความมั่นคงอย่างยั่งยืนให้กับท้องถิ่นเป็นแกนกลางในการประสานงานส่งเสริมความรู้ แบบมีส่วนร่วม ส่งเสริมและจัดหาช่องทางการจัดจำหน่ายให้แก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกรปลอดภัยเป็นเครือข่ายหลักในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก มุ่งเน้นทำการเกษตรตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มีส่วนร่วมด้านการผลิตและบริโภคผักปลอดภัยในครัวเรือน มีแบบอย่างให้เห็นเป็นรูปธรรม มีแหล่งเรียนรู้ที่สามารถกระตุ้นให้

สมาชิกคนอื่น ๆ ในชุมชนแห่งนี้หันมาตระหนักในเรื่องของพิษภัยของสารเคมี เป็นต้นแบบในการสร้างความยั่งยืนของพื้นที่ทำการเกษตร พ่อค้าคนกลางนำผลผลิตทางการเกษตรไปจำหน่ายจะอยู่ภายใต้การทำข้อตกลงเป็นภาคีเครือข่ายในการส่งเสริมให้กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ได้รับประโยชน์สูงสุดจากการจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร ซึ่งการจำหน่ายสินค้าเกษตรปลอดภัยจะทำในกรณีที่กลุ่มผู้ซื้อที่มีจำนวนมากและอยู่กระจัดกระจาย ผู้บริโภคอยู่ห่างไกลจากผู้ผลิต ทำให้ผู้ผลิตไม่สามารถให้บริการแก่ลูกค้าของตนเองได้ทั่วถึงและเพื่อให้การบริการลูกค้าที่ดีมีประสิทธิภาพ จึงต้องมีการมอบหมายให้พ่อค้าคนกลางในการให้บริการดูแลลูกค้าให้เป็นอย่างทั่วถึง สอดคล้องกับ พัชราวดี ตรีชัย (Treechai, 2009) พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนชุมชนบ้านหนองกลางดง การสร้างพลังการทำงานเป็นทีม สร้างคนดี คนเก่ง คนมีความสามารถ สร้างผู้นำในชุมชน ประสานพนักกำลังร่วมคิดร่วมทำ มีการรวมกลุ่มทางอาชีพ นำภูมิปัญญาเพิ่มมูลค่าผลผลิต การจัดทำแผนชุมชนเป็นการสร้างเครือข่ายกลุ่มอาชีพ กองทุนชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาพลิกฟื้นเศรษฐกิจ สังคม ให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้อย่างมั่นคงบนพื้นฐานของการพัฒนาพลิกฟื้นให้เป็นชุมชนเข้มแข็งอย่างแท้จริง แผนชุมชนเป็นแผนที่ชีวิตของสังคมให้ดำเนินไปตามแนวทางที่ได้ร่วมกันคิดแก้ปัญหาเพื่อเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชนถือเป็นกลยุทธ์สำคัญที่ทำให้ชุมชนบ้านหนองกลางดงเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

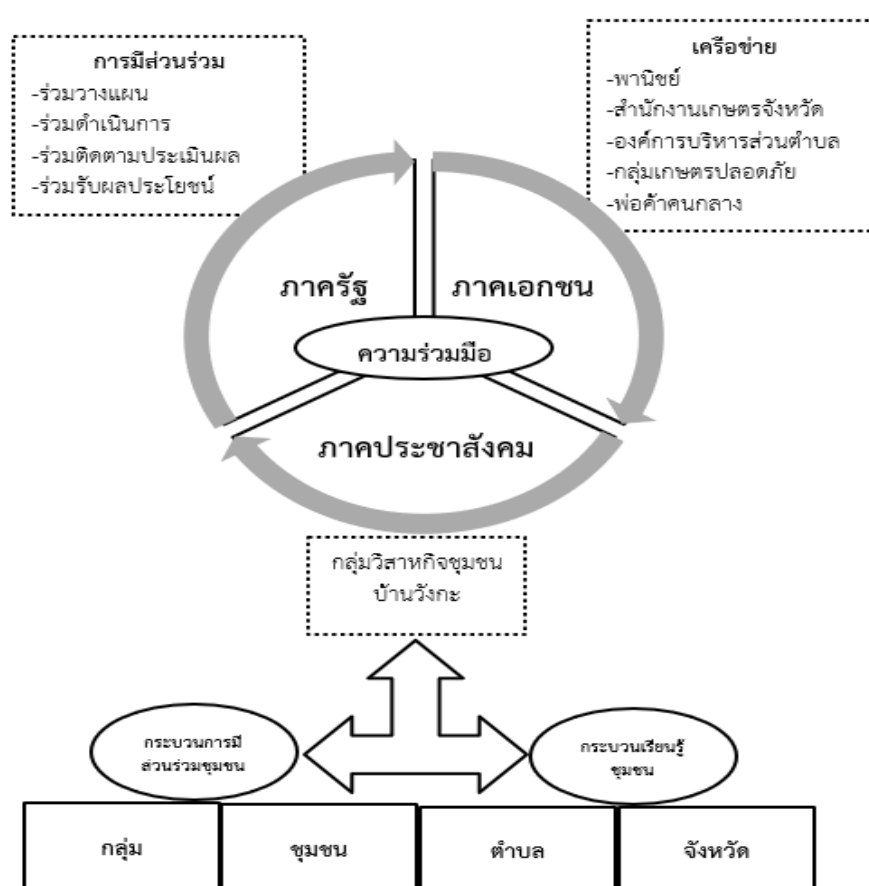
จากผลการวิจัยข้อที่ 3 วิเคราะห์รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ยกระดับเศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ยกระดับเศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้เริ่มต้นจากรูปแบบการขับเคลื่อนระดับกลุ่มด้วยการขับเคลื่อนด้านการกระบวนการผลิตและแปรรูปซึ่งได้รับการสนับสนุนจากจากหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ การขับเคลื่อนด้านการตลาดอย่างต่อเนื่องส่งผลให้กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยผลิต แปรรูปและจำหน่ายผลผลิตได้อย่างต่อเนื่อง การจัดการความรู้และสารสนเทศเป็นการส่งเสริมให้ความรู้จากภาครัฐสนับสนุนให้มีการใช้สื่อออนไลน์ประชาสัมพันธ์สื่อสารข้อมูลถึงสมาชิกในเครือข่ายหรือผู้บริโภค ด้านการบริหารจัดการกลุ่มจะมีผู้นำกลุ่มเป็นกลไกหลัก รูปแบบการขับเคลื่อนระดับชุมชน เป็นการเข้ามาส่งเสริมสนับสนุนจากชุมชนชุมชนท้องถิ่นก่อให้เกิดการพัฒนายกระดับการสร้างมูลค่าผลผลิตของชุมชนท้องถิ่น รูปแบบการขับเคลื่อนระดับตำบลซึ่งตำบลถือเป็นหน่วยปฏิบัติการในระดับพื้นที่ ซึ่งเป็นที่รวมของทุกอาชีพ ทุกกลุ่มอาชีพ และการพัฒนากลุ่มอาชีพ กลุ่มต่าง ๆ หรือเครือข่ายต่าง ๆ ที่ทำเรื่องเดียวกันมารวมกันจัดความสัมพันธ์และสร้างความร่วมมือกัน รูปแบบการขับเคลื่อนระดับจังหวัดที่เป็นความร่วมมือของขบวนจังหวัด ระหว่างขบวนภาคชุมชน และประชาสังคม เอกชน เพื่อให้มีแผนพัฒนาระบบเศรษฐกิจฐานรากของจังหวัด สอดคล้องกับ วิทยา จันทร์แดง และจำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์ (Chandaeng & Adiwatanasit, 2017) พบว่า การบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งแบบบูรณาการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การมีส่วนร่วมที่สนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็งแบบไตรภาคี ได้แก่ องค์กรชุมชน

องค์กรภาครัฐ องค์กรภาคีสันับสนุน ระบบสนับสนุนชุมชนเข้มแข็ง ได้แก่ ระบบความรู้ ระบบข้อมูล ระบบความสัมพันธ์ และมีแนวทางในการนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง แนวทางในการสร้างชุมชนเข้มแข็ง คือ แนวทางด้านการฟื้นฟูชุมชน แนวทางด้านการปรับตัวของชุมชน และ แนวทางด้านการดำรงอยู่ของชุมชน

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษาวิจัยโดยการสำรวจ การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มที่เกี่ยวข้องกับเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ยกระดับเศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้ ผู้วิจัยสรุปองค์ความรู้จากการวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 5 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากภาพที่ 5 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย สามารถนำเสนอโดยสังเขป ดังนี้

การดำเนินการพัฒนาต้องอาศัยการประสานบูรณาการความร่วมมือกันจึงจะสามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างสำเร็จ ดังนั้นการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากนี้ได้นำแนวคิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาภายใต้ความร่วมมือของภาคีภาครัฐหลายฝ่ายผนึกกำลังกัน ประกอบด้วย 3 ภาคี 1) ภาคีภาครัฐ ได้แก่ เกษตรจังหวัด พัฒนาชุมชนจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) ภาคีภาคเอกชน ได้แก่

องค์การธุรกิจ ตลาดชุมชน 3) ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนบ้านวังกะ ในการขับเคลื่อนทำให้เกิดเป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้ของชุมชนและสังคมโดยการร่วมกันขับเคลื่อนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ยกย่องระดับเศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้ พัฒนาชุมชนอย่างบูรณาการในการพัฒนาเศรษฐกิจระดับฐานราก และพัฒนาให้เกิดกลไกการทำงานที่สามารถยกระดับเศรษฐกิจของชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม ด้วยการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาสินค้าปลอดภัยเชื่อมโยงทั้งในระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด เพื่อเป็นต้นแบบในการการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากด้วยการสานพลังภาคีภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและการสร้างความมั่นคงทางรายได้ของประชาชนในชุมชน รูปแบบการขับเคลื่อนระดับชุมชน เป็นการเข้ามาส่งเสริมสนับสนุนจากชุมชนชุมชนท้องถิ่นก่อให้เกิดการพัฒนายกระดับการสร้างมูลค่าผลผลิตของชุมชนท้องถิ่น รูปแบบการขับเคลื่อนระดับตำบลซึ่งตำบลถือเป็นหน่วยปฏิบัติการในระดับพื้นที่ ซึ่งเป็นที่รวมของทุกอาชีพ ทุกกลุ่มอาชีพ และการพัฒนากลุ่มอาชีพ กลุ่มต่าง ๆ หรือเครือข่ายต่าง ๆ ที่ทำเรื่องเดียวกันมารวมกันจัดความสัมพันธ์และสร้างความร่วมมือกัน รูปแบบการขับเคลื่อนระดับจังหวัดที่เป็นความร่วมมือของขบวนจังหวัด ระหว่างขบวนภาคชุมชน และประชาสังคม เอกชน เพื่อให้มีแผนพัฒนาระบบเศรษฐกิจฐานรากของจังหวัด

สรุป

ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากและยกระดับเศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้ เริ่มจากการร่วมวางแผนการวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจัยแวดล้อมร่วมกับอาชีพ การเกษตรของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย ยกย่องมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้ได้ระดับมาตรฐาน พาณิชย์จังหวัดการอนุญาตเป็นเครือข่ายที่เข้าไปส่งเสริมให้กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยการยกระดับการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตร โดยรูปแบบการขับเคลื่อนระดับกลุ่ม ผู้การขับเคลื่อนด้านการผลิตและแปรรูป ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากจากหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ การขับเคลื่อนด้านการตลาดอย่างต่อเนื่องส่งผลให้กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยผลิต แปรรูปและจำหน่ายผลผลิตได้อย่างต่อเนื่อง เป็นการส่งเสริมสินค้าเกษตรปลอดภัยที่ครบวงจรจากต้นน้ำถึงปลายน้ำ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชนท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมในเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ยกย่องระดับเศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้อย่างจริงจัง

2. หน่วยงานท้องถิ่นและชุมชนควรมีการร่วมจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมในเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ยกกระดับเศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาบริการทางสังคมที่มีคุณภาพ และสามารถสร้างความมั่นคงทางรายได้ของประชาชนในพื้นที่ได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก จังหวัดกาญจนบุรี เท่านั้น ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลกับพื้นที่อื่น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการมีส่วนร่วมในเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ยกกระดับเศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้

2. ควรมีการศึกษาหรือเพิ่มเครือข่ายการมีส่วนร่วมในเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ยกกระดับเศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้

3. ควรมีการศึกษาด้านการมีส่วนร่วมในเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ยกกระดับเศรษฐกิจ สังคม และสร้างความมั่นคงทางรายได้

References

- Chaisan, P. (2007). *The Ministry of Foreign Affairs and the development of national security policy*. Amarin Printing and Publishing.
- Chandaeng, W., & Adiwatanasit, C. (2017). Development of a strong community management model according to the sufficiency economy philosophy in the upper central provinces. *Humanities and Social Sciences*, 10(1), 994–1013.
- Charoenrat, C. (2014). Strengthening of community and foundational economy, Nong Hai Subdistrict, Mueang District, Udon Thani Province. *Journal of Management Science Review*, 7(1), 19–25.
- Chen, X., & Phakdeephirot, N. . (2021). Comparison and Analysis of the Methods for Measuring the Sustainability of Farmers' Livelihoods. *International Journal of Multidisciplinary in Management and Tourism*, 5(2), 87–99. <https://doi.org/10.14456/ijmmt.2021.9>
- Danthanin, M. (2008). *Self-reliant community economy: Concepts and strategies*. Department of Provincial Administration, Ministry of Interior.
- Kanchanaburi Provincial Office. (2017). *Kanchanaburi provincial development plan (B.E. 2561–2564)*. Kanchanaburi Provincial Office.

- Laothammajak, M., & Sachdev, H. (2021). Participatory scenario development for low-carbon city strategies: A case study of Krabi Municipality, Thailand. *Journal of Multidisciplinary in Humanities and Social Sciences*, 4(3), 1254–1270.
- Ministry of Agriculture and Cooperatives. (2016). *Agricultural development plan*. Ministry of Agriculture and Cooperatives.
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2017). *The Twelfth National Economic and Social Development Plan (2017–2021)*. Office of the National Economic and Social Development Board.
- Parintarakul, W. (2022). Solving community problems through local area research processes in Lamphun Province. *Journal of Arts Management*, 6(1), 374–387.
- Phromphakphing, B. (2012). *Well-being and happiness*. *Humanities and Social Sciences*, 29(2), 24–34.
- Phuangprayong, K. (2021). Roles of creative economy and innovative behavior for community enterprisedevelopment in Thailand. *PSDS Journal of Development Studies, Thammasat University*, 1(1), 220–252.
- Sriwichailamphun, T. (2013). *Community economic development*. Faculty of Economics, Chiang Mai University.
- Tan C. C., Damnoen P. S., Toprayoon, Y., Dabjan N., & Damkam, K. (2022). An exploratory study of the spirituality-oriented experiences of tourists. in Srivastava P., Thakur S. S., Oros G. I., AlJarrah A. A., Laohakosol, V. (eds) *Mathematical, Computational Intelligence and Engineering Approaches for Tourism, Agriculture and Healthcare. Lecture Notes in Networks and Systems*, 214, 307–314. https://doi.org/10.1007/978-981-16-3807-7_25
- Treechai, P. (2009). An analysis of community strength of Nongklangdong community, Silaloi Sub-district, Samroi-yod District, Prachuap Khirikhan Province. *Romphruek Journal*, 27(1), 1–10.